

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2021 – 2023

Prudnik 2021 r.

1. Wprowadzenie	2
2. Założenia programowe	2
3. Organizacja systemu pomocy dziecku i rodzinie	4
3.1. Rodzinna piecza zastępcza	8
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza	9
4. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego	10
4.1 Diagnoza sytuacji w zakresie wspierania rodziny w Powiecie Prudnickim	10
4.2 Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim	14
4.3 Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim.....	16
5. Usamodzielnianie wychowanków	17
6. Finansowanie pieczy zastępczej	18
6.1 Finansowanie rodzinnej pieczy zastępczej	19
6.2 Finansowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej.....	20
7. Diagnoza szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron pieczy zastępczej w Powiecie Prudnickim	20
8. Cele i zadania programu	24
9. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023	29
10. Źródła finansowania programu	29
11. Partnerzy realizacji programu	30
12. Ewaluacja i monitoring programu	31
13. Podsumowanie	31

1. Wprowadzenie

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023, zwany dalej Programem, został opracowany zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 180 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Rozwój pieczy zastępczej i osiągnięcie odpowiednich standardów jej organizacji to proces wieloletni, zatem założenia niniejszego programu stanowią kontynuację przyjętego Uchwałą Nr L/351/2018 Rady Powiatu w Prudniku z dnia 30 maja 2018 r. Powiatowego Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 – 2020. Powyższy Program jest zgodny również z założeniami przyjętej Uchwałą XLII/304/2017 Rady Powiatu w Prudniku w dniu 22.12.2017 r. „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2017-2027”. W obszarze I – „Pomoc rodzinie i dziecku” przyjęto m.in. cel 1 – Zmodernizowanie istniejącego systemu pomocy dziecku i rodzinie, cel 3 – Rozwój infrastruktury socjalnej wspierającej rodzinę i dziecko w środowisku lokalnym, cel 6 – Pełnoletni wychowanek rodziny zastępczej i placówki opiekuńczo-wychowawczej, przygotowany do samodzielnego życia oraz cel 7 – Rodzina zastępcza miejscem profesjonalnej opieki nad dzieckiem, gdzie wyszczególniono działania zmierzające do osiągnięcia oczekiwanych efektów.

2. Założenia programowe

Podstawowym prawem dziecka jest prawo do wychowywania się i dorastania w rodzinie. W przypadku, gdy dziecko pozbawione jest naturalnej ochrony ze strony rodziców z różnych powodów, m.in. braku danych o rodzicach lub gdy dochodzi do niewłaściwego wypełniania funkcji przez naturalną rodzinę zachodzi potrzeba ograniczenia jej autonomii i podjęcia interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka.

Zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz sprawowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wyznacza dwa zasadnicze obszary działań:

1. skierowanych do rodziny przeżywającej trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji oraz utrzymania dzieci w ich biologicznym środowisku.
2. zapewniających efektywny system pieczy zastępczej, na który składa się zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Powyższa ustawa określa:

1. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
2. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
3. zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
4. zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
5. zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

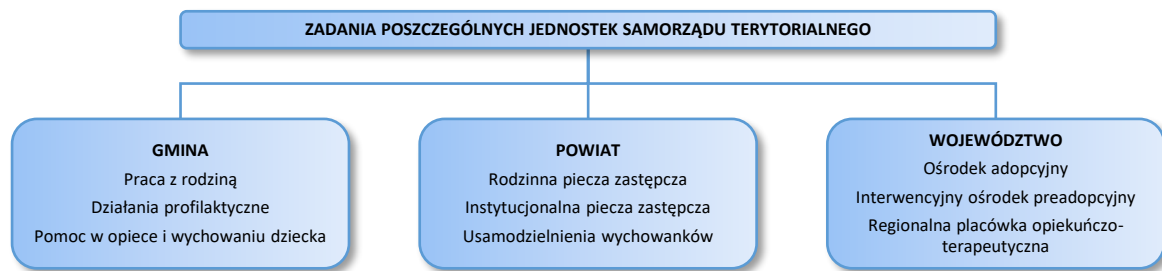
Zadaniem systemu pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa do m.in.: powrotu do rodziny biologicznej, utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku oraz pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia. Prawo dziecka do pieczy zastępczej jest prawem subsydiarnym wobec prawa dziecka do życia w swojej rodzinie biologicznej. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej może nastąpić jedynie wówczas, gdy uprzednio stosowane środki i formy pomocy rodzicom dziecka nie doprowadziły do usunięcia stanu zagrożenia dobra dziecka. Piecza zastępcza zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

W celu opracowania Programu Zarząd Powiatu w Prudniku Uchwała Nr 128/449/2020 z dnia 27.11.2020 r. w sprawie powołania Zespołu ds. opracowania koncepcji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 powołał Zespół ds. opracowania koncepcji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023. W skład Zespołu weszli przedstawiciele PCPR w Prudniku, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku, przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej w Prudniku i Białej oraz pracownik Wydziału Oświaty i Zdrowia w Starostwie Powiatowym w Prudniku.

3. Organizacja systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kompetencje w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zostały podzielone pomiędzy samorząd gminny, samorząd powiatowy i samorząd wojewódzki.

Schemat nr 1. Podział zadań z zakresu pomocy społecznej pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego.

Źródło: Opracowanie własne PCPR Prudnik na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Za organizację pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej odpowiada powiat.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej
2. zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo-wychowawczych
3. organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinny dom dziecka i placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
4. tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych
5. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym
6. organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego
7. organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa
8. wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej
9. zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich
10. prowadzenie rejestru danych rodzin zastępczych
11. kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka
12. finansowanie:
 - świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych

placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego

13.sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

14.przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej

15.realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej

16.finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej jest wyznaczona przez Starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Zarządzeniem Nr 93/2011 z dnia 28 listopada 2011 r. Starosta Prudnicki na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku, a Kierownik tut. Centrum utworzył Zespół ds. Pieczy Zastępczej.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

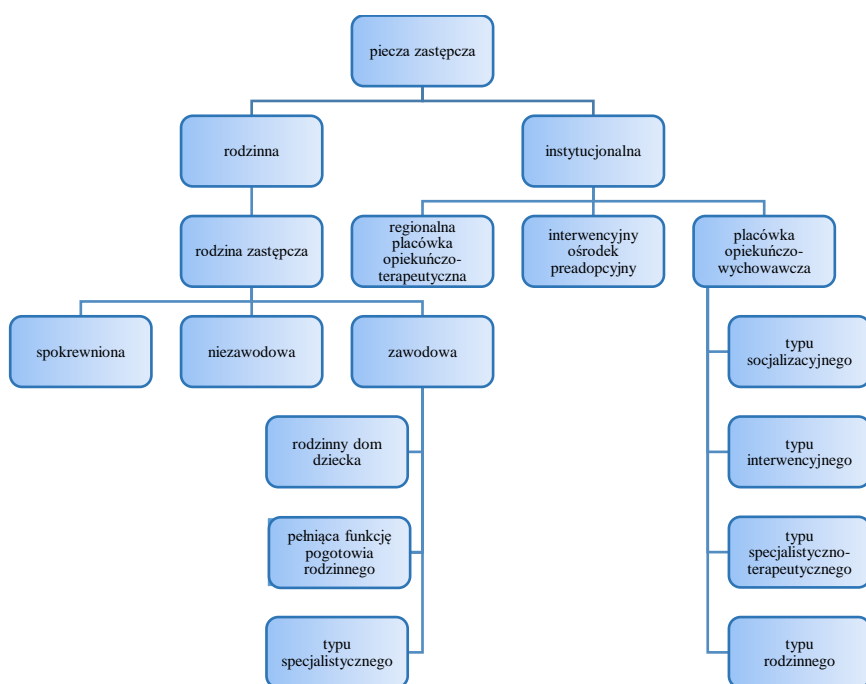
1. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
2. kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
3. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
4. zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;

5. organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
6. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
7. zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
8. organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
9. współpraca ze środowiskiem lokalnym, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
10. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
11. zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
12. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
13. prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
14. przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
15. zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
16. zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
17. przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
18. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
19. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Oprócz działań o charakterze profilaktycznym, mających na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym, w obszarze wsparcia rodziny prowadzone są działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej nad dzieckiem. Piecza zastępcza powinna mieć charakter jedynie okresowy i wszędzie tam gdzie jest to możliwe zmierzać do integracji dziecka z jego rodziną. Jednak należy podkreślić, że zdarzają się sytuacje, w których dobro dziecka wymaga utrzymywania tej formy opieki aż do pełnoletności. Na podstawie postanowienia sądu dziecko może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej:

- 1) rodzinnej;
- 2) instytucjonalnej.

Schemat nr 2. Piecza zastępcza wg ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Źródło: Opracowanie własne PCPR Prudnik na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzinną pieczą zastępczą to system pieczy zastępczej w skład którego wchodzi spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka.

1) rodzina zastępcza:

- a) **spokrewniona** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący/będąca wstępni lub rodzeństwem dziecka;

- b) **niezawodowa** – tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący/a wstępnyimi lub rodzeństwem dziecka;
- c) **zawodowa** – jeden z małżonków tworzących rodzinę zastępczą lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim tworząca tę rodzinę, otrzymuje z tego tytułu wynagrodzenie. W takich rodzinach przebywa najczęściej nie więcej niż troje dzieci. Wśród rodzin zastępczych zawodowych można wyróżnić:
 - **rodzinę zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego** – rodzina, w której umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej);
 - **rodzinę zastępczą zawodową specjalistyczną** – rodzina, w której umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i dzieci umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich lub małoletnie matki z dziećmi;
 - **rodzinny dom dziecka (RDD)** – tworzony jest przez małżonków lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim, sprawujących/ą opiekę nad łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

3.2 Instytucjonalna piecza zastępcza

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Wśród typów placówek opiekuńczo-wychowawczych wyróżnia się:

- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego** – zapewniającą opiekę dzieciom w różnym wieku w tym dorastającym i usamodzielniającym się, umożliwia wspólnie wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu;
- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu interwencyjnego** – zapewniającą doraźną opiekę nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki (pobyt w takiej placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienia lub

umieszczenia w pieczy zastępczej, w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze);

- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego** – zapewniającą całodobową opiekę i wychowanie nad dziećmi powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy (w sytuacjach szczególnych do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze);
- **placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu specjalistyczno-terapeutycznego** – zapewniających opiekę nad dziećmi powyżej 10 roku życia o indywidualnych potrzebach w tym legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub umiarkowanym i znacznym stopniu niepełnosprawności.

4. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego.

Analizę pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego należy rozpocząć od przedstawienia sytuacji demograficznej powiatu.

Powiat Prudnicki wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. zamieszkiwało **55 237** mieszkańców. 18,3 % mieszkańców Powiatu Prudnickiego to dzieci i młodzież w wieku do 19 roku życia.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w Powiecie Prudnickim z podziałem na gminy.

Gmina	Ogółem liczba ludności	Ludność w wieku 19 lat i mniej	% udział ludności w wieku przedprodukcyjnym
Biała	10 565	1 879	17,8 %
Głogówek	13 221	2 489	18,8 %
Lubrza	4 342	853	19,6 %
Prudnik	27 109	4 896	18,1 %
Powiat Prudnik	55 237	10 117	18,3 %

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Prudniku.

4.1 Diagnoza sytuacji w zakresie wspierania rodziny w Powiecie Prudnickim

Z oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Prudnickiego wynika, że liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2017 do 2019 w gminie Głogówek, Lubrza i Prudnik zmniejszyła się, jedynie w gminie Biała nieznacznie wzrosła w roku 2019 (tabela nr 2).

Tabela nr 2. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

	2017	2018	2019
Biała	189	177	185
Głogówek	205	204	178
Lubrza	137	113	112
Prudnik	1 113	987	915
Łącznie	1 644	1 481	1 390

Źródło: Opracowanie PCPR na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej

Zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2020, poz. 1876 z późn. zm.) pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- a) ubóstwa;
- b) sieroctwa;
- c) bezdomności;
- d) bezrobocia;
- e) niepełnosprawności;
- f) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- g) przemocy w rodzinie;
- h) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- i) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- j) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- k) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- l) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- m) alkoholizmu lub narkomanii;
- n) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- o) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Z oceny zasobów pomocy społecznej z roku 2019 wynika, że powodami udzielania świadczeń pomocy społecznej w 2019 roku w gminach Powiatu Prudnickiego było: bezrobocie, ubóstwo, długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (tabela nr 3).

Tabela nr 3. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej na terenie Powiatu Prudnickiego w roku 2019.

Powody udzielania pomocy społecznej	Biała	Głogówek	Lubrza	Prudnik	Razem
ubóstwo	94	72	46	225	437
bezdomność	3	1	1	6	11
bezrobocie	82	111	68	526	787
niepełnosprawność	51	74	28	193	346
długotrwała lub ciężka choroba	45	79	19	251	394
przemoc w rodzinie	20	4	1	2	27
potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność	14	26	6	34	80
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	28	78	30	78	214
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	4	1	6	11
alkoholizm lub narkomania	30	25	2	21	78
zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe	22	4	8	25	59

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

W ramach systemu wspierania rodziny w środowisku, rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego przydzielany jest asystent rodziny.

Tabela nr 4. Asystenci rodziny zatrudnieni w ośrodkach pomocy społecznej na terenie Powiatu Prudnickiego wg stanu na 31.12.2019 r.

Nazwa gminy	Asystent rodziny	Pracownik socjalny
Biała	1	5
Głogówek	1	6
Lubrza	0	2
Prudnik	3	13

Źródło: Opracowanie własne PCPR na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej.

Z oceny zasobów pomocy społecznej gmin Powiatu Prudnickiego wynika, że wg stanu na 31 grudnia 2019 r. pracowało 5 asystentów rodziny i 26 pracowników socjalnych. Tylko w gminie Lubrza nie zatrudniono żadnego asystenta rodziny.

W gminach Powiatu Prudnickiego podejmowane są inicjatywy dedykowane dla rodzin. Ośrodek Pomocy Społecznej w Prudniku w ramach projektu organizuje wsparcie w formie poradnictwa specjalistycznego, rodzinnego, społeczno-obywatelskiego, terapeutycznego i mediacjach, a także pomoc prawną i usługi animacyjne dla dzieci. W Prudniku w 2020 roku rozpoczęła funkcjonowanie placówka wsparcia dziennego w formie podwórkowej.

W gminie Biała w ramach projektów „Inkubator szczęścia”, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”, „Blżej rodziny i dziecka” prowadzone są konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapie i mediacje, usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla rodzin, pomoc prawna, grupy wsparcia lub grup samopomocy. W gminie zatrudnionych jest 4 asystentów rodziny, udzielana jest pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu pracy zarobkowej, udzielana jest pomoc dla dzieci, w formie zajęć psychoedukacyjnych a także podejmowane są działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin i monitorowane jest funkcjonowanie rodzin po zakończeniu z nią pracy. Wymienione działania prowadzone są u 25 rodzin.

Mimo opisanego zaangażowania służb społecznych nie wszystkie dzieci mają możliwość wychowywać się w swoich rodzinach biologicznych. W przypadku rażącego zaniedbania dzieci i zagrożenia ich zdrowia lub życia postanowieniem sądu zostają umieszczone w pieczy zastępczej. Najczęstszą przyczyną umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej jest uzależnienie (alkohol, narkotyki), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc i śmierć rodzica.

Z informacji uzyskanej z Sądu Rejonowego w Prudniku wynika, że w latach 2018-2020 ograniczono władze rodzicielską i ustanowiono nadzór kuratora dla 52 dzieci z Powiatu Prudnickiego (tabela nr 5).

Tabela nr 5. Liczba spraw w Sądzie Rejonowym w Prudniku ograniczono władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora w latach 2018-2020.

Gmina	Liczba spraw	Liczba dzieci
Gmina Prudnik	66	40
Gmina Lubrza	5	5
Gmina Biała	3	3
Gmina Głogówek	3	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Sądu Rejonowego w Prudniku.

Z informacji uzyskanych ze szpitali w Nysie i Opolu wynika, że z w latach 2018 – 2020 matki pozostawiły 19 dzieci, a 16 dzieci odebrano na podstawie postanowienia sądu (tabela nr 6).

Tabela nr 6. Informacja o liczbie dzieci pozostawionych w szpitalach i odebranych matkom.

	ZOZ w Nysie			Kliniczne Centrum Ginekologii, Położnictwa i Neonatologii w Opolu		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Liczba dzieci pozostawionych przez matki w szpitalu	0	3	0	10	3	3
Liczba dzieci odebranych matkom na podstawie orzeczenia sądu	3	2	1	5	3	2

Źródło: Opracowanie własne PCPR Prudnik na podstawie informacji placówek opieki zdrowotnej.

Z analizy wynika, że w pieczy zastępczej umieszczonych jest 126 dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego, z których 108 tj. 85,7% dzieci przebywa w rodzinnej pieczy zastępczej, a 18 tj. 12,3 % w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tabela nr 7. Liczba dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego umieszczonych w pieczy zastępczej z podziałem na gminy. Stan na 31.12.2020 r.

Gmina	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej	Razem liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w pieczy rodzinnej pieczy zastępczej
Biała	7	0	7
Głogówek	21	2	23
Lubrza	11	0	11
Prudnik	69	16	85
Powiat Prudnik	108	18	126

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Z analizy przyczyn umieszczania dzieci w pieczy zastępczej wynika, że najczęstszymi powodami kierowania dzieci do pieczy zastępczej jest uzależnienie rodziców i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

4.2 Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim

W rodzinnej pieczy zastępczej wg stanu na 31 grudnia 2020 r. umieszczonych było 108 dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego. Na uwagę zasługuje fakt, że liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej od roku 2017 zmniejsza się (tabela nr 8).

Tabela nr 8. Liczba dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016-2020.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego z innych powiatów	Liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poza Powiatem Prudnickim	Razem liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej
2016	121	18	21	124
2017	131	18	13	126
2018	136	27	13	122
2019	133	32	13	114
2020	133	36	11	108

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku jako Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej Powiatu Prudnickiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. nadzorował pracę 82 rodzin zastępczych w których umieszczonych było 133 dzieci, w tym 36 dzieci z poza Powiatu Prudnickiego.

Tabela nr 9. Liczba rodzin zastępczych z podziałem na formy rodzinnej pieczy zastępczej z informacją o liczbie dzieci umieszczonych w latach 2012-2020.

Rodzina zastępcza	Rodziny spokrewnione /liczba rodzin/ liczba umieszczonych dzieci	Rodziny niezawodowe Liczba rodzin/liczba dzieci	Rodziny zawodowe Liczba rodzin/ liczba dzieci	Rodzinny dom dziecka Liczba rodzin/liczba dzieci	Łącznie
2012	55/72	27/41	0/0	0	82/113
2013	63/82	29/39	1/6	1/7	94/134
2014	60/77	33/54	1/6	1/6	95/143
2015	58/77	32/47	2/10	1/8	93/142
2016	64/60	40/45	2/10	1/6	107/121
2017	47/56	32/61	1/6	1/8	81/131
2018	52/69	35/55	1/6	1/6	89/136
2019	47/68	34/49	2/9	1/7	84/133
2020	49/67	29/45	3/14	1/7	82/133

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Mimo podejmowanych starań, aby pobyt dzieci w pieczy zastępczej był krótki podkreślając, że rodzina zastępcza jest etapem przejściowym pobytu w niej dzieci, aż 65% wszystkich dzieci w pieczy rodzinnej przebywa powyżej 3 lat.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. najliczniejsza grupa dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Prudnickiego to dzieci w wieku od 7 do 13 lat – jest ich 51, a najmniejsza grupa dzieci to dzieci poniżej 1 roku – jest ich 3 (tabela nr 10).

Tabela nr 10. Wiek dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzina zastępcza	Liczba wychowanków					
	poniżej 1 roku życia	od 1-3 lat	od 4-6 lat	od 7 - 13 lat	od 14 - 17 lat	od 18 – 24 lat
spokrewnione	1	5	9	25	20	7
niezawodowe	1	3	0	19	16	8
zawodowe	1	1	-	9	3	-
rodzinny dom dziecka	0	7	-	0	0	-
Razem	3	16	9	51	39	15

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

W roku 2020 rodzinną pieczę zastępczą opuściło 20 dzieci w tym 7 z powodu usamodzielnienia lub opuszczenia pieczy zastępczej, 6 z powodu adopcji i 3 z powodu powrotu do rodziny biologicznej. Cztero dzieci funkcjonuje nadal w rodzinie zastępczej lecz na terenie innego powiatu z powodu zmiany miejsca zamieszkania rodziny zastępczej bądź umieszczeniu w innej rodzinie zastępczej z powodu śmierci opiekuna zastępczego.

Tabela nr 11. Powody opuszczenia rodzinnej pieczy zastępczej w roku 2020 – stan na 31.12.2020 r.

Rodzina zastępcza	Liczba wychowanków				
	Powrót do rodziny biologicznej	Umieszczenie w innej rodzinie zastępczej	Umieszczenie w innym powiecie (przeprowadzka)	Adopcja	Inne (m.in. usamodzielnienie)
spokrewnione	2	0	1	0	6 +1
niezawodowe	1	1	2	2	0
zawodowe	0	0	0	0	0
rodzinny dom dziecka	0	0	0	4	0
Razem	3	1	3	6	7

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

4.3 Instytucjonalna piecza zastępcza w Powiecie Prudnickim

Na terenie Powiatu Prudnickiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. funkcjonowała jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza i był nią Dom Dziecka w Głogówku. Placówka przeznaczona jest dla 28 wychowanków. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku umieszczonych było 16 dzieci, w tym 4 dzieci z poza Powiatu Prudnickiego na podstawie zawartych porozumień.

Największą, 11 osobową grupę dzieci w placówce stanowiły dzieci w wieku od 10 do 17 roku życia (tabela nr 13).

Tabela nr 12. Liczba dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2016-2020.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Prudnickiego z innych powiatów	Liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza Powiatem Prudnickim	Razem liczba dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej
2016	24	15	14	23
2017	26	16	18	28
2018	24	12	12	24
2019	14	5	7	16
2020	16	4	6	18

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Liczbę wszystkich dzieci z terenu Powiatu Prudnickiego umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej prezentuje tabela nr 12. Z zebranych danych wynika, że na dzień 31 grudnia 2020 r. 18 dzieci z Powiatu Prudnickiego przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej w tym 6 dzieci w placówkach poza Powiatem Prudnickim.

Tabela nr 13. Wiek dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej wg stanu na 31.12.2020 r.

Dom Dziecka w Głogówku	Liczba wychowanków			
	od 4 do 6 lat	od 7 do 9 lat	10 do 17 lat	od 18 – 24 lat
	1	0	11	4

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Zgodnie z postanowieniami sądu w instytucjonalnej pieczy zastępczej umieszczono w 2020 roku 7 dzieci z terenu powiatu Prudnickiego, w tym 4 dzieci skierowano do placówki w Głogówku (tabela nr 14).

Tabela nr 14. Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej w latach 2017 – 2020

Liczba umieszczonych dzieci	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
W placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku	11	10	6	4
W placówkach poza Powiatem Prudnickim	6	0	0	3
Łącznie	17	10	6	7

Źródło: Opracowanie własne PCPR

Na terenie Powiatu Prudnickiego można zauważyć tendencję ograniczania umieszczania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na rzecz rodzin zastępczych. Udział dzieci z Powiatu Prudnickiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej wyniósł na koniec 2020 roku **14,3 %**.

W kraju na dzień 31. 12. 2019 r. udział dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wyniósł **23,12 %**.

W roku 2020 dwoje wychowanków opuściło placówkę opiekuńczo-wychowawczą (tabela nr 15) z powodu usamodzielnienia.

Tabela nr 15. Liczba pełnoletnich wychowanków opuszczających placówkę opiekuńczo-wychowawczą w latach 2017 – 2020.

Liczba pełnoletnich wychowanków opuszczających placówkę:	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Placówkę opiekuńczo-wychowawczą w Głogówku	8	6	7	1
Placówkę położoną poza Powiatem Prudnickim	0	0	2	1
Łącznie	8	6	9	2

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

5. Usamodzielnianie wychowanków

Przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do samodzielnego funkcjonowania w środowisku jest nadrzędnym zadaniem każdej rodziny zastępczej i placówki opiekuńczo-wychowawczej. Osoba, która po osiągnięciu pełnoletności, jednak nie później niż przed ukończeniem 25. roku życia, może opuścić rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną i ma możliwość skorzystania z:

- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki,
- jednorazowej pomocy na usamodzielnienie,
- jednorazowej pomocy rzeczowej na zagospodarowanie,
- pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym prowadzonym przez PCPR,
- pomocy w uzyskaniu zatrudnienia,
- pomocy prawnej i psychologicznej.

Wychowanek samodzielnie podejmuje decyzję współtworząc plan usamodzielnienia i wskazuje opiekuna usamodzielnienia. Duże znaczenie przebiegu procesu usamodzielniania odgrywa indywidualny program usamodzielnienia, który opracowywany jest przez wychowanka i opiekuna usamodzielnienia i prezentuje dalszą życiową drogę osoby usamodzielnianej.

W roku 2020 czworo pełnoletnich wychowanków po opuszczeniu pieczy zastępczej pobiera świadczenia pieniężne na kontynuowanie nauki, w tym 1 który opuścił placówkę opiekuńczo-wychowawczą (tabela nr 16).

Tabela nr 16 Świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków latach 2017 – 2020.

Świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków	2017	2018	2019	2020
rodzinnej pieczy zastępczej	7	3	15	3
placówek opiekuńczo-wychowawczych	2	4	3	1

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Od czerwca 2019 roku Powiat Prudnicki prowadzi mieszkanie chronione treningowe dla 3 osób opuszczających pieczę zastępczą w którym na dzień 31 grudnia 2020 roku zamieszkiwało 2 osoby.

6. Finansowanie pieczy zastępczej

Od dnia 1 stycznia 2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

W roku 2019 w kraju średni koszt utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej wyniósł 1 141 zł w rodzinie zastępczej zawodowej i w rodzinnym domu dziecka 2 284 zł, natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 5 044 zł.

Z analizy wydatków i dochodów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku w okresie od 2017 roku związanych z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej, zarówno w rodzinach zastępczych jak i placówkach opiekuńczo-wychowawczych wynika, że znacznie wzrósł zwrot poniesionych kosztów na świadczenia dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej ponoszone przez gminy, wynagrodzenia i pochodne dla rodzin zastępczych zawodowych i osób prowadzących rodzinny dom dziecka oraz zwrot kosztów poniesionych na utrzymanie wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ponoszonych przez właściwe gminy. Zmalały natomiast wydatki na kontynuację nauki wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 17. Analiza wydatków i dochodów PCPR Prudnik związana z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej w latach 2017-2020.

Pozycja wydatków i dochodów	2017	2018	2019	2020
Świadczenia dla dzieci z rodzin zastępczych lub rodzinny dom dziecka	1 258 642,00	1 440 822,00	1 473 405,00	1 459 934,00
Zwrot kosztów poniesionych na świadczenia dla dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej ponoszonych przez właściwe gminy	188 627,00	309 128,00	397 170,00	409 353,00
Wynagrodzenia i pochodne dla rodzin zastępczych zawodowych i osób prowadzących rdd	57 104,00	71 411,00	94 100,00	137 518,00
Świadczenia na kontynuację nauki wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	89 387,00	68 254,00	67 054,00	45 811,00
Świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	29 910,00	9 600,00	49 996,00	6 624,00
Koszty utrzymania wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	1 184 260,00	1 215 380	1 111 678,00	1 000 005,00
Świadczenia na kontynuację nauki wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	5 307,32	10 286,00	8 399,03	6 345,94
Świadczenia na usamodzielnienie i zagospodarowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	8 100,00	20 744,00	10 093,00	1 577,00
Zwrot kosztów poniesionych na utrzymanie wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ponoszone przez właściwe gminy	179 264,99	273 623,85	293 452,29	318 981,00

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Prudniku.

W 2020 roku wzrosła wysokość świadczeń otrzymywanych przez rodziny zastępcze na wychowanków, a także koszty utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

6.1 Finansowanie rodzinnej pieczy zastępczej

Od dnia 1 stycznia 2012 roku rodzinie zastępczej oraz prowadzącym rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- **694 zł. miesięcznie** w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- **1 052 zł. miesięcznie** w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota 211 zł. miesięcznie na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka.

Dodatkowo na każde dziecko umieszczone w pieczy zastępczej rodzina zastępcza otrzymuje dodatek wychowawczy w wysokości 500 zł. miesięcznie do 18 roku życia wychowanka.

6.2 Finansowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku w roku 2020 wynosił 4 772,18 zł. Wzrost miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku w latach 2017 – 2020 przedstawia tabela nr 18. Za dzieci pochodzące z terenu Powiatu Prudnickiego i przebywające w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku oraz w placówkach na terenie innych powiatów koszt ponosi Powiat Prudnicki. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. na terenie innych powiatów przebywało 6 dzieci, a w placówce w Głogówku 4 dzieci pochodziło z poza Powiatu Prudnickiego.

Tabela nr 18. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku w latach 2017-2020.

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Głogówek	3 614,00 zł	4 128,00 zł	4 147,00 zł	4 772,18 zł
Częstochowa - Błachownia	4 281,89 zł	4 504,29 zł	4 612,63 zł	4 776,59 zł
Częstochowa- „Sosenka”	4 143,88	4 102,50 zł	4 459,28 zł	4 564,21 zł
Częstochowa-Rędziny	-	-	-	4 853,12 zł
Sowczyce	3 298,00	3 339,00 zł	3 537,00 zł	3 732,00 zł

Źródło: Opracowanie własne PCPR w Prudniku.

7. Diagnoza szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron pieczy zastępczej

Diagnoza obecnego systemu pieczy zastępczej funkcjonującego na terenie powiatu prudnickiego została przedstawiona w formie analizy SWOT prezentującej:

- **Mocne strony** (*strengths*) – zalety, atuty systemu, wszystko to, co może być wykorzystane do jego wzmocnienia i rozwoju
- **Słabe strony** (*weaknesses*) - ograniczenia, bariery systemu utrudniające skuteczne działanie
- **Szanse** (*opportunities*) – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu, które mogą być szansą korzystnej zmiany w analizowanym obszarze
- **Zagrożenia** (*threats*) – istniejące lub przewidywane zjawiska, procesy, trendy w „otoczeniu” systemu, które utrudniają funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej w powiecie, mogą być barierą w jego rozwoju

Tabela nr 19. Analiza SWOT pieczy zastępczej w Powiecie Prudnickim.

Mocne strony	Słabe strony
-Wykwalifikowana i doświadczona kadra instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nastawiona na rozwój, -funkcjonowanie w powiecie 3 rodzin zastępczych zawodowych i 1 rodzinnego domu dziecka, -funkcjonowanie w powiecie placówki opiekuńczo-wychowawczej, -utrzymywanie stałego kontaktu z placówkami oświatowymi i instytucjami samorządowymi, -prowadzenie działalności informacyjnej poprzez aktualizowanie strony internetowej PCPR, profilu oraz grupy dedykowanej opiekunom zastępczym na portalu społecznościowym, -funkcjonowanie mieszkania chronionego-treningowego dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, mieszczące przy PCPR w Prudniku – dogodne warunki, „startu” dla podopiecznych niemających zabezpieczonych potrzeb mieszkaniowych, -stopniowe poszerzanie oferty specjalistycznego wsparcia (fizjoterapeuta, logopeda, psycholog, trener zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, korepetycje przedmiotowe), -działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Prudniku, -funkcjonowanie zespołów ds. oceny sytuacji dziecka z udziałem różnorodnych podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny (m.in. pedagogów, przedstawicieli szkół, asystentów rodziny), -organizacja i przeprowadzanie szkoleń kwalifikacyjnych dla kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, -posiadanie przez PCPR zatwierdzonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej programu szkolenia kwalifikacyjnego dla kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i prowadzących rodzinne domy dziecka pn. „Nowy Dom – Nowa Rodzina”, -udział PCPR w projektach skierowanych do rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze, rodzin zastępczych, osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.	-brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych niezawodowych, zwłaszcza gotowych na przyjęcie starszych dzieci i młodzieży, -brak rodzin specjalistycznych, pełniących funkcję pogotowia opiekuńczego, miejsc interwencyjnych, -spora liczba osób w dojrzałym wieku ubiegających się lub pełniących funkcję rodziny zastępczej dla wnuków – często mających ograniczenia i trudności w prawidłowym wypełnieniu tej roli, -brak wolontariuszy działających na rzecz rodzin i dzieci, -niewystarczający przepływ informacji dotyczących podejmowanych działań, możliwości współpracy między instytucjami/podmiotami systemu, -brak upowszechnienia praktyk skutecznej współpracy z sądami, szkołami – ścieżki współpracy są wypracowywane indywidualnie przez realizatorów, -przedłużające się procedury sądowe związane z sytuacją małoletnich przekładające się m.in. na długość pobytu w pieczy, uregulowanie sytuacji prawnej dziecka, skierowanie do przysposobienia, -sporadyczne powroty dzieci z rodzin zastępczych/placówki opiekuńczo-wychowawczej pod opiekę rodziców biologicznych, -długi czas oczekiwania usamodzielniających się wychowanków na przydział lokali socjalnych/mieszkalnych z zasobów gminy, zły stan techniczny przyznawanych mieszkań, ich niekorzystne usytuowanie, często w obszarach z których pochodzą, -wysoki nakład finansowy potrzebny na remont/przystosowanie otrzymanego lokalu, przewyższające możliwości pełnoletnich wychowanków, mimo pomocy finansowej w ramach usamodzielnia, -niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, szkolenia dla kadry pomocy społecznej, -utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy medycznej (m.in. psychiatry dzieci i młodzieży, neurologii dziecięcej itp.) oraz pogłębionej diagnostyki, -wzrastająca liczba wychowanków z problemami wychowawczymi, zagrożonych

	niedostosowaniem społecznym, młodzieży kierowanej do MOS i MOW, -niewystarczająca oferta podmiotów wspierających rodziny i oferujących profesjonalną pomoc, -brak lokalnych propagatorów pieczy zastępczej (osób zaufania publicznego lub osób medialnych) -ograniczone środki finansowe na wzmocnienie funkcjonowania powiatowego systemu pieczy zastępczej, -brak superwizji dla kadry pomocy społecznej zatrudnionej w PCPR.
– Szanse	– Zagrożenia
-możliwość pozyskania kandydatów na rodziny zastępcze, -podejmowanie inicjatyw na rzecz promocji rodzicielstwa zastępczego, poszerzania świadomości społecznej, -praca z rodzinami biologicznymi w celu umożliwienia dzieciom powrotu do rodzin naturalnych (możliwość objęcia opieką asystentów, dostęp do specjalistycznego wsparcia), -pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań w zakresie pieczy zastępczej, -zatrudnienie specjalistów do pracy w zakresie wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, usamodzielniających się wychowanków, -nawiązywanie współprac z innymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodzin, -nawiązanie kontaktu z lokalnymi mediami w celu propagowania idei rodzicielstwa zastępczego, -organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, kadry pomocy społecznej, podnoszenie kwalifikacji, -rozwój wolontariatu na rzecz dzieci i rodzin, -możliwość korzystania z doświadczenia zatrudnionych asystentów rodziny, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, innych specjalistów wspierających rodziny, wymiana dobrych praktyk.	-występujące zagrożenia dla funkcjonowania rodzin (uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo, choroby, niepełnosprawności, niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodzin, niechęć do korzystania z oferowanego wsparcia), osłabienie wartości rodzinnych, -występowanie zjawiska wyuczonej bezradności u osób długofalowo korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej, -niewystarczające środki finansowe na rozwój pieczy zastępczej, realizację zadań w obszarze pomocy społecznej, edukacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, -niewystarczająca świadomość społeczna w temacie pieczy zastępczej, funkcjonujące w społeczeństwie stereotypy dotyczące pieczy, -niewystarczające i/lub niejasne uregulowania prawne, -nieuregulowana sytuacja prawna dzieci przebywających w pieczy zastępczej w przypadku rodziców mających ograniczoną władzę rodzicielską i będących opiekunami prawnymi dzieci utrudnia opiekunom faktycznym (rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej) podejmowanie decyzji dotyczących m.in. zdrowia, kształcenia, uzyskania dokumentów itp., -powrót wychowanków opuszczających pieczę zastępczą do dysfunkcyjnego środowiska rodzinnego, brak odpowiednich wzorców i wsparcia ze strony rodziny naturalnej oraz środowiska, -niewystarczające wsparcie dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, którzy mają trudności z przystosowaniem się do samodzielnego życia i/lub są osobami z niepełno-sprawnościami, -trudna sytuacja na rynku pracy, brak miejsc pracy,

	-zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród rodzin zastępczych, kadry pomocy społecznej,-trudności w znalezieniu miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej dla wieloosobowych rodzeństw,-mnogość problemów opiekuńczo-wychowawczych występujących u dzieci,-wzrost liczby dzieci i młodzieży z trudnościami w zakresie emocjonalno-społecznym, zagrożenie uzależnieniami, w tym od tzw. nowych technologii,-zagrożenie demoralizacją wśród dzieci i młodzieży,-niewystarczająca liczba specjalistycznych placówek dla dzieci i młodzieży, dopasowanych do ich trudności i potrzeb (zdrowotnych, rozwojowych),-trudności w kierowaniu dzieci starszych do rodzinnej pieczy zastępczej z uwagi na brak miejsc i/lub brak gotowości opiekunów zastępczych do podjęcia się opieki nad starszymi podopiecznymi,-niejednolite standardy pracy w gminach/powiatach/województwie w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz niewystarczające zsynchronizowanie podejmowanych działań,-brak stabilności zatrudnienia asystentów rodziny ze względu na zatrudnienie w ramach projektów finansowanych ze środków krajowych lub unijnych.

8. Cele i zadania programu

Biorąc pod uwagę dobro dziecka jako najwyższe dobro za cel główny powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 przyjęto zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej dzieciom, które z różnych powodów tego potrzebują poprzez działania ukierunkowane na promocję rodzicielstwa zastępczego, wspieranie rodzin i pracowników pracujących w systemie pieczy zastępczej, wspieranie wychowanków pieczy zastępczej oraz współpracę i integrację instytucji i kadry pracującej na rzecz rodzin i pieczy zastępczej. W przypadku pieczy instytucjonalnej kluczowe jest zapewnienie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych odpowiednich standardów wymaganych ustawą, związanych z tzw. efektem dezinstytucjonalizacji pieczy zastępczej.

Cel główny:

Zapewnienie miejsc i stworzenie warunków rozwoju w pieczy zastępczej dzieciom, które z różnych powodów tego potrzebują.

Cele szczegółowe:

Cel I: Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej i zapewnienie warunków do funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej w obowiązującym stanie prawnym.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Prowadzenie kampanii promującej rodzinną pieczę zastępczą	a) zamieszczenie informacji promujących rodzicielstwo zastępcze w lokalnych mediach, na stronie internetowej i profilu na portalu społecznościowym PCPR Prudnik, na stronie internetowej i profilu Starostwa Powiatowego, na tablicach ogłoszeniowych ośrodków pomocy społecznej, w parafiach, b) wystąpienia publiczne i spotkania w celu promocji rodzicielstwa zastępczego c) organizowanie akcji promocyjnych we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi d) organizowanie obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, festynów rodzinnych, wystaw prac dzieci	-lokalne media, -OPSy, -parafie, -PCPR -organizacje pozarządowe -rodziny zastępcze
2.	Prowadzenie procedury kwalifikacyjnej dla kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka oraz inne formy	a) organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinny dom dziecka,	-PCPR, -ROPS, Katolicki Ośrodek Adopcyjny

	rodzinnej pieczy zastępczej Kwalifikowanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka	b) prowadzenie procesu kwalifikowania na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne dom dziecka- prowadzenie procedury kwalifikacji	-organizacje pozarządowe
3.	Tworzenie nowych form rodzinnej pieczy zastępczej	a) tworzenie rodzin zastępczych zawodowych zgodnie z limitem rodzin zastępczych na lata 2021 – 2023, b) stworzenie warunków do powstawania rodzin zastępczych c) utworzenie nowych form rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR
4.	Reorganizacja istniejącej placówki opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku i prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych zgodnie ze standardami dezinstytucjonalizacji	a) zorganizowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej w Mochowie, b) aktualizowanie aktów prawnych dotyczących placówki opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku, c) tworzenie dodatkowych miejsc instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie powiatu prudnickiego zgodnie z zapotrzebowaniem, c) zapewnienie miejsc interwencyjnego umieszczenia dzieci	Powiat Prudnicki, placówka opiekuńczo-wychowawcza w Głogówku

Cel II: Wspieranie rodzin pracujących w systemie rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie prudnickim.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Udzielanie wszechstronnej pomocy rodzinom zastępczym: wsparcie psychologiczne, doradztwo w sprawach socjalno-bytowych i opiekuńczo-wychowawczych, podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, społecznych i interpersonalnych opiekunów zastępczych	a) organizowanie grup wsparcia z uwzględnieniem problemów rodzin zastępczych, b) organizowanie szkoleń i spotkań ze specjalistami, c) organizowanie specjalistycznych konsultacji, d) organizacja wolontariatu	PCPR, POIK, organizacje pozarządowe, ROPS, rodziny zastępcze
2.	Integracja rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu prudnickiego	a) organizowanie spotkań b) organizowanie wydarzeń kulturalnych i okolicznościowych c) stworzenie wypożyczalni gier planszowych dla rodzin zastępczych	PCPR, ROPS, organizacje pozarządowe, rodziny zastępcze

		b) organizowanie grup wsparcia	
3.	Umożliwienie kontaktu dzieciom z rodzinami biologicznymi	a) stworzenie miejsca spędzania wolnego czasu i miejsca spotkań z rodzicami biologicznymi na świeżym powietrzu przy PCPR b) kontaktowanie się z rodzinami zastępczymi w sprawie spotkań z rodzicami biologicznymi	PCPR, asystenci rodzin, rodziny zastępcze

Cel III: Wspieranie wychowanków pieczy zastępczej.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Inicjowanie działań zmierzających do minimalizowania okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej	a) pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka, b) opracowywanie indywidualnych programów pracy z dzieckiem i uaktualnianie ich, c) monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, d) współpraca z kuratorami, pracownikami socjalnym, asystentami rodziny działającymi na rzecz rodziny biologicznej dziecka przebywającego w placówce lub rodzinie zastępczej na rzecz jego powrotu do rodziny, e) prowadzenie pracy socjalnej z dziećmi, f) organizowanie spotkań z rodzinami biologicznymi, g) współpraca z Sądami i ośrodkami adopcyjnymi. h) wspieranie rodzin zastępczych w podejmowaniu działań na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych i współpracy z instytucjami działającymi w tym zakresie.	- PCPR, POIK, - OPSy, - ośrodki adopcyjne, - Sądy, - kuratorzy sądowi, - placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, - rodziny zastępcze
2.	Wsparcie specjalistyczne wychowanków pieczy zastępczej psychologiczne, fizjoterapeutyczne, korekcyjno-kompensacyjne	a) inicjowanie i realizacja programów na rzecz wsparcia specjalistycznego dla wychowanków pieczy zastępczej, b) organizowanie poradnictwa specjalistycznego, c) zorganizowanie i prowadzenie wypożyczalni gier planszowych, d) proponowanie różnych form aktywnego wypoczynku e) umożliwienie dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy	- PCPR, POIK, PPP, organizacje pozarządowe, wolontariusze, dyrekcja placówki opiekuńczo-wychowawczej, rodziny zastępcze.

		zastępczej udziału w zajęciach sportowo-rekreacyjnych f) zakupienie karnetów dla dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej g) wspomaganie w wyszukiwaniu specjalistów do diagnozy, leczenia i/lub terapii dzieci w pieczy zastępczej.	
3.	Wsparcie wychowanków w procesie edukacji	a) wsparcie w organizowaniu korepetycji przedmiotowych zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami	- PCPR, placówki edukacyjne, wolontariusze, organizacje pozarządowe, rodziny zastępcze, ROPS, FRDL.
4.	Wspieranie wypoczynku poza miejscem zamieszkania oraz innych świadczeń obowiązkowych i fakultatywnych dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	a) informowanie o możliwości pozyskania dofinansowań i udzielanie dofinansowań, b) udzielanie jednorazowej pomocy materialnej rodzinom zastępczym przyjmującym nowe dziecko (wyprawki szkolnej, pomocy w zakupie sprzętu AGD, meble, ubrania, książki, zabawki)	PCPR, ROPS, rodziny zastępcze.
5.	Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielnienia.	a) inicjowanie programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze, b) tworzenie programów usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek, czuwanie nad ich realizacją, korygowanie ich i dostosowywanie do potrzeb, c) zabezpieczenie środków finansowych/rzeczowych na kontynuację nauki i zagospodarowanie oraz jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie się, d) organizowanie szkoleń/warsztatów rozwiązywania praktycznych problemów występujących w dorosłym życiu	PCPR, ROPS, FRDL, placówki opiekuńczo-wychowawcze, rodziny zastępcze.
6.	Prowadzenie mieszkania chronionego-treningowego w celu udzielenia pomocy mieszkaniowej	a) współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi mająca na celu wsparcie usamodzielnianych	PCPR, ROPS, OPSy, Powiat, Prudnicki, gminy.

wychowankom, którzy po opuszczeniu pieczy rodzinnej lub instytucjonalnej nie mają zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych	wychowanków w tym aktywizacja zawodowa. b)wspieranie starań wychowanków o pozyskanie mieszkania z zasobów komunalnych.	

Cel IV: Współpraca i integracja instytucji i kadry pracującej na rzecz rodzin i pieczy zastępczej.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Partnerzy
1.	Współpraca z Sędziami Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, kuratorami sądowymi i zespołem ds. profilaktyki społecznej nieletnich i patologii Komendy Powiatowej Policją	a)wnioskowanie o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, b)monitorowanie realizacji postanowień Sądu, c)zapraszanie kuratorów sądowych na posiedzenia zespołów oceniających sytuację dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w sprawach dzieci objętych nadzorem kuratora	PCPR, Sędziowie, kuratorzy sądowi, Komenda Powiatowa Policji, rodziny zastępcze.
3.	Współpraca z placówkami edukacyjnymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	a)zapraszanie wychowawców szkolnych i pedagogów na posiedzenia zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, b)wnioskowanie o opinie o dziecku c)kontakty dotyczące bieżącej sytuacji dzieci	PCPR, placówki oświatowe, rodziny zastępcze
4.	Wspieranie i pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych pracowników pracujących w zakresie wspierania rodziny, a szczególnie z rodzinami zastępczymi	a)organizacja szkoleń, b)informowanie o szkoleniach, c)organizowanie konferencji, d)umożliwienie udziału w konferencjach i spotkaniach z praktykami i pracownikami naukowymi zajmującymi się problematyką wspierania rodziny	PCPR, POIK, PPP, ROPS, organizacje pozarządowe, Uniwersytet Opolski, rodziny zastępcze.
5.	Współpraca z pracownikami ośrodków adopcyjnych	a)monitorowanie procesu adopcji małoletnich dzieci będących w pieczy zastępczej, b)zapraszanie na posiedzenia zespołów oceniających sytuację dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PCPR, ośrodki adopcyjne, rodziny zastępcze.
6.	Promowanie i rozwijanie wolontariatu na rzecz pieczy zastępczej	a)pozyskiwanie osób z umiejętnościami i kwalifikacjami przydatnymi do pracy z rodzinami zastępczymi	PCPR, organizacje pozarządowe, rodziny zastępcze.

7.	Współpraca ze stowarzyszeniami, lokalną społecznością w zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wzmocnienia interdyscyplinarnej pomocy dziecku i rodzinie oraz wymiany dobrych praktyk	a) inicjowanie i realizacja programów wspierających rodziny i rodziny zastępcze, b) integracja podczas organizowanych wydarzeń na rzecz rodziny i pieczy zastępczej	PCPR, OPSy, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, rodziny zastępcze.

9. Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 56 zobowiązuje do planowania oraz określania limitu rodzin zawodowych na dany rok kalendarzowy, funkcjonujących w powiecie.

Tabela nr 20. Limitu rodzin zawodowych na lata 2021 – 2023 w Powiecie Prudnickim.

Limit rodzin zastępczych zawodowych w powiecie prudnickim na lata 2021 – 2023		
Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2021 r.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2022 r.	Limit rodzin zastępczych zawodowych na 2023 r.
1	1	1

10. Źródła finansowania programu

Środki finansowe na działania zaplanowane w Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 pochodzić będą z:

- budżetu Powiatu Prudnickiego i powiatów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- budżetów gmin z terenu Powiatu Prudnickiego (w tym z budżetów jednostek organizacyjnych gmin),
- budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskiwanych w ramach konkursów dotacyjnych,
- budżetu organizacji pozarządowych,
- innych źródeł.

11. Partnerzy w realizacji Programu

Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku zrealizuje Program we współpracy z instytucjami i organizacjami których statutowym celem jest wspieranie rodziny oraz pieczy zastępczej:

- 1) Ośrodki Pomocy Społecznej Powiatu Prudnickiego;
- 2) Sąd Rejonowy w Prudniku, Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- 3) Ośrodki Adopcyjne w Opolu;
- 4) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;
- 5) Powiatowy Urząd Pracy;
- 6) Placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- 7) Placówki oświatowe;
- 8) Wydział Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego;
- 9) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu;
- 10) Policja;
- 11) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie „CENTRUM”;
- 12) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Prudniku;
- 13) Służba zdrowia (szpitale, NZOZ, ZOZ);
- 14) Kościoły i związki wyznaniowe;
- 15) Lokalne samorządy;
- 16) Organizacje pozarządowe;
- 17) Rodziny zastępcze;
- 18) Środki masowego przekazu.

Współpraca z w/w podmiotami ma na celu podniesienie jakości pracy na rzecz dziecka i rodziny. Charakteryzuje się dynamiką działań oraz ukierunkowana jest na rozwiązywanie bieżących problemów i potrzeb ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu jak najdłuższe utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej, a w przypadku umieszczenia go w pieczy zastępczej jak najszybszy jego powrót do rodziny. Potrzebna jest dalsza współpraca mająca na celu wypracowanie standardów mających wpływ na dalszą skuteczną pomoc dzieciom i ich rodzinom. Działania te wymagają wspólnych rozwiązań m.in. Sądu, OPS i PCPR w dążeniu do jednolitego postrzegania rodziny i jej problemów, a nie rozwiązywania jedynie kryzysu zgodnie z kompetencjami poszczególnych służb bez integracji działań.

12. Ewaluacja i monitoring programu

Instytucją koordynującą realizację Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku. Monitorowanie Programu odbędzie się w formie analizy informacji z realizacji celów i zadań zawartych w Programie. Analiza informacji odbędzie się w formie rocznego sprawozdania z realizacji Programu przedkładanego Zarządowi Powiatu i Radzie Powiatu w Prudniku.

13. Podsumowanie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Prudnickim na lata 2021-2023 stanowi odzwierciedlenie zadań Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jak założono w programie, głównym celem jest zapewnienie miejsc i stworzenie warunków rozwoju w pieczy zastępczej dzieciom, które z różnych powodów tego potrzebują.

Niniejszy Program zakłada, że na terenie Powiatu Prudnickiego stworzone będą warunki dla poprawy życia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, a prowadzący wszelkie formy pieczy zastępczej i pracujący na rzecz rodziny będą mieli wsparcie i pomoc w realizacji zadań.

Wszelkie działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym zmierzać będą do wspierania rodzin w samodzielnym rozwiązaniu problemów i uzupełnieniu działań opiekuńczo-wychowawczych dla tych rodzin, które nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.

Ważnym elementem działania w 2021 – 2023 roku będzie dostosowanie funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych do obowiązujących przepisów w zakresie dezinstytucjonalizacji pieczy zastępczej oraz rozwijanie i prowadzenie form pieczy zastępczej zgodnie z występującymi na terenie Powiatu Prudnickiego potrzebami.